رئیس مرکز توسعه فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال:

۴۸ درصد تخلفات فضای مجازی مربوط به تلگرام است

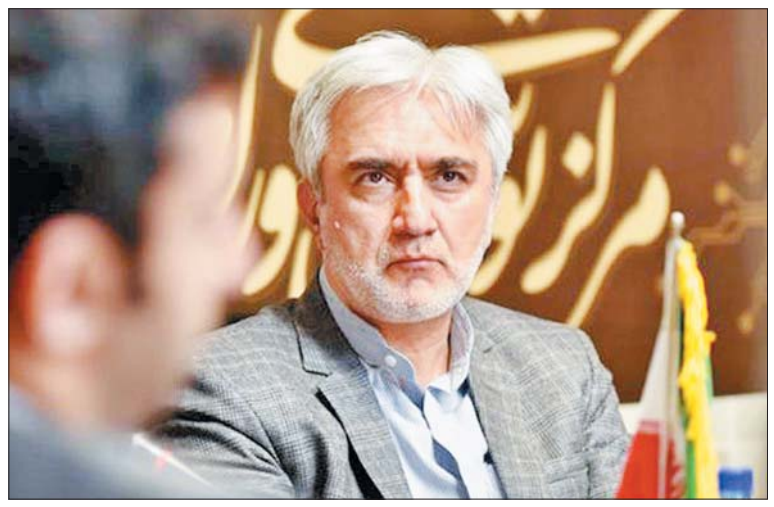

رئیس مرکز توسعه فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال می‌گوید: «۴۸ درصد تخلفات فضای مجازی مربوط به تلگرام است» به گفته سیدمرتضی موسویان فناوری قابل انسداد نبوده و چاره کار بستن تلگرام نیست، بلکه باید خلأهای قانونی در این فضا را پر کنیم. استفاده گسترده کاربران ایرانی از شبکه اجتماعی تلگرام موجب شده هر بار دسترسی و فعالیت این شبکه در ایران با دشواری‌هایی همراه باشد. زمانی صحبت از فیلترشدن آن شد که سرانجام اعضای کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه به این نتیجه رسیدند که فعالیت تلگرام با شروطی ادامه داشته باشد. از طرفی، ضریب نفوذ گسترده این شبکه اجتماعی به‌ویژه در رویدادهای مهم سیاسی از جمله انتخابات موجب شد تا سیاست‌های نظارتی بیشتری روی این شبکه اعمال شود. از جمله این موارد ثبت کانال‌های بیش از پنج هزار عضو در سامانه ارشاد گرفته تا انتقال سرورهای تلگرام به داخل کشور. بااین‌حال، افرادی مانند سیدمرتضی موسویان همچنان عقیده دارند که در فضای مجازی عقب مانده‌ایم و عقب‌ماندگی ناشی از نبود قوانین و مقررات است. او در نشست خبری روز گذشته بیان کرد: «همه باید دست‌به‌دست هم دهیم تا با شناسایی هویت افراد و هویت اشیا (محتوا و سرویس) به مدیریت فضای مجازی کمک کنیم. در غیر این صورت، مطلقا نمی‌توانیم بر این فضا نظارتی داشته باشیم». او در ادامه به آمار پلیس فتا در حوزه جرائم فضای سایبری اشاره کرده و ادامه داد: «براساس اعلام پلیس فتا، آمار جرائم در کل فضای مجازی نسبت به جرائم دیگر حدود ۸۵ درصد است که ۴۸ درصد از این تخلفات مربوط به تلگرام و ۲۲ درصد مربوط به اینستاگرام و بقیه مربوط به سایر اپلیکیشن‌هاست». به گفته او، در تمام کشورهای توسعه‌یافته هویت تمام افراد ثبت‌نام‌شده در فضای مجازی مشخص است. اگر این مقوله در ایران نیز اتفاق بیفتد، شاید مسئله شبکه ملی اطلاعات هم حل شود. او بیان کرد: «امروزه، اخذ مجوز برای انجام تبلیغات حدود دو سال زمان لازم است، اما در تلگرام با این سبک وسیعی از دنبال‌کننده آیا مجوزی برای تبلیغ وجود دارد؟ این مسئله نشان‌دهنده خلأ قانونی در فضای مجازی است». البته او معتقد است، فناوری به هیچ عنوان انسدادپذیر نیست و هر کسی چاره کار را در انسداد شبکه‌های مجازی می‌داند، باید این تفکر را فراموش کند. بلکه باید قوانین فعلی را کاملا کنار بگذاریم چراکه این قوانین نمی‌تواند چاره کار باشد. او در ادامه به فراهم‌شدن زیرساخت‌های تشخیص هویت در فضای مجازی پرداخت و افزود: «زیرساخت شناسه الکترونیکی ثبت محتوای ملی دیجیتال (شامد) در وزارت ارشاد راه‌اندازی شده است و برخلاف مجوزهای دیگر ظرف مدت سه دقیقه به صورت غیرحضوری قابل دسترسی است». او وظایف این شناسه را ارتقای سواد فضای مجازی، یکسانی کد و به‌رسمیت‌شناختن مالکیت مادی و معنوی فرد بیان کرد. به گفته او «شامد» قالب، محتوا، نوع، محتوا، مرکز ثبت اثر، تولیدکننده و ناشر را در نظارت خود دارد که هر کانال یا نرم‌افزاری که «شامد» را دریافت کند، در پروفایل خود یک لوگوی طلایی قرار خواهد داد. او تأکید کرد: «در نیمه شهریور، ما با کمک اَپ‌استورها حداکثر اپ‌ها را «شامد»دار می‌کنیم». البته او یادآوری کرد در شهریورماه به مسئله فرهنگ‌سازی خواهیم پرداخت تا مردم با این علائم آشنا شوند و یک فضای مجازی سالم، ایمن و مفید داشته باشیم. او گفت: «پس از ارائه «شامد» این فضا از سوی فرهنگ یاران (مردم)، هوش مصنوعی و افراد متخصص این حوزه تحت نظارت قرار می‌گیرد». آمار دیگری که موسویان به آن اشاره کرد، وجود سیم‌کارت‌های تقلبی در بازار است که به گفته او در کشور ۱۰میلیون سیم‌کارت تقلبی وجود دارد که در فضای مجازی واسطه‌ای وجود ندارد. از این رو، باید برای هر فرد درکی وجود داشته باشد که به دام نیفتد. بحث ما نظارت بر فضای مجازی است، چراکه این فضا در آینده تنها زیست‌بوم ما خواهد بود.

او در ادامه به مسئله وضعیت کسب‌وکار در کشور پرداخت و افزود: «شرایط کسب‌وکار دیجیتال به شدت سخت شده است و فرد از بین هر هفت کسب‌وکار موجود، پنج کسب‌وکار را انتخاب می‌کند که برای فعالیت در این کسب‌وکار نیازی به مکان اداری ندارد و می‌تواند در منزل نیز کار کند». او پیشنهاد داد که فرد می‌تواند از امکانات شبکه ملی خانه فرهنگ دیجیتال استفاده کند، زیرا این شبکه با مراکز مختلفی قرارداد دارد و اگر فرد دارای مهارت خاصی باشد، می‌تواند با توجه به نیازهای مختلف افراد در شبکه با آنها مشارکت و درآمدی را برای خود کسب کند. در این شبکه، به مبحث کسب‌وکار خانگی برای بانوان خانه‌دار نیز پرداخته شد و در واقع این شبکه یک نوع ابتکار برای زندگی در فضای دوم (مجازی) است.

شکاف میان فناوری و سیاست عمومی

فناوری و سیاست عمومی همواره هماهنگی ندارد، زیرا فناوری‌های جدید اغلب مسائل اجتماعی جدیدی را معرفی می‌کند که نیاز به اقدام دولت دارد. اینکه آیا این اسب و کوله‌پشتی، لوکوموتیوهای بخار، خودرو یا گوشی هوشمند است، هر جهشی در فناوری، الگوی مشابهی را دنبال کرده است: اول اختراع، بعد سیاست عمومی. براساس گزارش نشریه GCN (نشریه‌ای که به فناوری، ابزار و تاکتیک‌های فناوری اطلاعات بخش عمومی می‌پردازد)، با توجه به کنفرانس ملی مجامع امور خارجه، هر کشوری دارای یک قانون مجازات‌های کامپیوتری است و نیمی از ایالت‌ها نیز قوانین خاصی دارند. دو ایالت - کالیفرنیا و وایومینگ - قوانین باج‌افزار (ransomware) را تصویب کرده‌اند. در اوایل سال ۲۰۰۰، قانون‌گذاران و تنظیم‌کننده‌ها توجه خود را به دادرسی مدنی و حفاظت از مصرف‌کنندگان تغییر دادند. اقدامات منعکس‌کننده شخصیت‌های ایالت‌های مختلف بود، برخی از قوانین و مقررات همچنان به مجازات مهاجمان متمرکز شده بود، درحالی‌که دیگران به دنبال جلوگیری از حملات و تشویق سازمان‌ها برای بهبود امنیت سایبری بودند. در سال ۲۰۰۲، کالیفرنیا قوانین اطلاع‌رسانی اجباری مصرف‌کننده را هنگامی که اطلاعات شخصی را نقض می‌کند، تصویب کرد.

در ۱۵ سال گذشته، ۴۸ ایالت و نزدیک به ۹۰ کشور دیگر، مقررات مشابهی را تصویب کرده‌اند. با وجود تلاش‌های متعدد که از سال ۲۰۰۵ تا کنون انجام شده، کنگره هنوز قوانین اخطار یکنواختی را تصویب نکرده است. امروزه، بار مسئولیت سریع پاسخ‌دادن به مسائل مربوط به فناوری، عمدتا بر دوش مقامات دولتی قرار می‌گیرد. بااین‌حال، چرخه عمر فناوری مدرن اساسا ناسازگار با فرایندهای قانونی و قانون‌گذاری کشور است. از سوی دیگر، فناوری میزان پیشرفت در ساعت‌ها، روزها و ماه‌ها را اندازه‌گیری می‌کند. این موضوع مخصوصا درباره فناوری‌های امنیتی سایبری صادق است، زیرا تیم‌ها باید بدون وقفه حملات را با هدف شبکه‌های آسیب‌پذیر و برنامه‌های کاربردی انجام دهند؛ حملاتی که اغلب برای مقامات منتخب و تنظیم‌کننده‌ها به سرعت عمل می‌کند.

بازار

بازگشت سامسونگ به رتبه نخست فروش در آمریکا

مؤسسه تحقیقاتی Kantar Worldpanel ComTech گزارش خود را از سهم سیستم‌عامل‌های گوشی‌های هوشمند در بازارهای جهانی منتشر کرد. گزارش اخیر، وضعیت آماری سیستم‌عامل‌ها را در بازه زمانی سه‌ماهه منتهی به می ۲۰۱۷ بررسی می‌کند (توجه داشته باشید که این بازه زمانی با سه‌ماهه‌های مرسوم متفاوت است). در این مدت، iOS در بازارهای آمریکا، استرالیا و ژاپن عملکرد قدرتمندی داشته و در مقابل، بازارهایی مثل بریتانیا، آلمان و فرانسه شاهد رشد اندروید بوده است. بازار موبایل چین هم، تغییر چشمگیری نداشته است. در پایان سه‌ماهه منتهی به می، اندروید با در اختیار داشتن ۶۴.۸ درصد از سهم بازار موبایل آمریکا همچنان پیشتاز است. در این میان، عملکرد سامسونگ در بازه زمانی مذکور جای تأمل دارد. دومینیک سانه‌بو (Dominic Sunnebo)، مدیر واحد کسب‌وکار مؤسسه Kantar، در این‌باره می‌گوید: «طی سه‌ماهه منتهی به می ۲۰۱۷، سهم بازار سامسونگ از ۳۲.۹ درصد در دوره قبلی، به ۳۶.۲ درصد افزایش یافت و سامسونگ توانست مجددا جایگاه نخست فروش در ایالات متحده را از آن خود کند». البته باید توجه داشت که باوجود این رشد فصلی، فروش سامسونگ در ایالات متحده نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۱.۱ درصد افت داشته است. در مقابل، اپل موفق شد طی این مدت فروش خود را ۴.۷ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش داده و ۳۴ درصد از سهم بازار اسمارت‌فون‌های آمریکا را به سیستم‌عامل iOS اختصاص دهد.

درحال‌حاضر، از ۱۰ گوشی هوشمند پرفروش در ایالات متحده، پنج مورد به شرکت اپل و پنج مورد به سامسونگ تعلق داشته و این دو شرکت همچنان به سیطره خود در این بازار ادامه می‌دهند. آیفون‌های۷ و ۷ پلاس در صدر فهرست پرفروش‌ها بوده و پس از آنها گلکسی اس۷ و گلکسی اس۸ به ترتیب در رتبه‌های سوم و چهارم این فهرست قرار دارد. گفتنی است، عرضه LG G6، پرچمدار الجی، نتوانست تأثیر چشمگیری بر بازار آمریکا بگذارد، چراکه G۶ در رتبه سیزدهم گوشی‌های پرفروش جای گرفته و سهم آن از بازار آمریکا تنها ۱.۳ درصد است.

البته نظریه دیگری نیز برای پیشی‌گرفتن اخیر سامسونگ از اپل در آمریکا مطرح است؛ اینکه سامسونگ همواره پرچمدارهای خود را در بهار عرضه می‌کند، ولی اپل این کار را در پاییز همان سال انجام می‌دهد. پس می‌توان انتظار داشت تا چند ماه دیگر، اوضاع برعکس شود. ویندوزفون - که مایکروسافت رسما پشتیبانی خود را از آن متوقف کرده - در سه‌ماهه مذکور، ۱.۱ درصد از بازار گوشی‌های هوشمند ایالات متحده را تشکیل داده و سهم سیستم‌عامل بلک‌بری نیز تنها ۰.۱ درصد گزارش شده است.

در پایان سه‌ماهه منتهی به می ۲۰۱۷، حدود ۸۰.۵ درصد از گوشی‌های هوشمند فروخته‌شده در مناطق شهری چین، اندرویدی بوده و این میزان در قیاس با مدت مشابه سال گذشته، تنها حدود یک درصد رشد را برای این پلت‌فرم به همراه داشته است. در بین فروشندگان اندروید، هواوی با ۲۰.۹ درصد رشد سالانه در فروش، پیشتاز بوده و ۲۸.۳ درصد از بازار چین را به نام خود کرده است. پس از پشت‌سرگذاشتن چند ماه پرچالش، شائومی نیز به لطف عرضه موفقیت‌آمیز Xiaomi Redmi Note 4X - که در سه‌ماهه یادشده چهارمین اسمارت‌فون پرفروش در چین بوده - توانست خود را آرام‌آرام به سطح بالای بازار نزدیک‌تر کند.

گفتنی است، طی سه‌ماهه یادشده، سهم iOS از بازار موبایل چین، نسبت به مدت مشابه سال قبل تغییر چندانی نداشته و تنها با افتی ۰.۴ درصدی به ۱۹.۲ درصد رسیده است. البته سهم این سیستم‌عامل در قیاس با سه‌ماهه منتهی به آوریل سال جاری میلادی با سهم بازار ۱۶.۲ درصدی، رشد مشخصی را نشان می‌دهد. ویندوزفون نیز، به ۰.۲ درصد از بازار چین بسنده کرده است. بد نیست بدانید طبق آمار ارائه شده از سوی Kantar، شاید مردم هیچ کشوری به اندازه ژاپن به آیفون علاقه‌مند نباشند.

داده‌ها حاکی از آن است که طی سه‌ماهه منتهی به می ۲۰۱۷، سهم اندروید - به‌عنوان سیستم‌عامل پیشرو - در بازار ژاپن ۵۰.۹ درصد بوده و iOS با کنترل ۴۸.۴ درصد از بازار موبایل این کشور، با فاصله کمی، در رتبه دوم قرار می‌گیرد. البته ذکر این نکته ضروری است که داده‌های مؤسسه Kantar تفاوت‌های قابل‌ملاحظه‌ای با برخی مؤسسات دیگر دارد. به‌عنوان مثال مؤسسه ComScore چند روز پیش اعلام کرد که در پایان سه‌ماهه منتهی به ژوئن ۲۰۱۷، اپل با در اختیار داشتن ۴۴.۹ درصد از بازار موبایل آمریکا در رتبه نخست قرار داشته و پس از آن سامسونگ با ۲۹.۱ درصد در مکان دوم قرار می‌گیرد. هرچند بازه زمانی این مطالعه یک ماه جلوتر است، اما آمار آن با گزارش اخیر Kantar - که سهم اپل از بازار آمریکا را ۳۴ درصد می‌داند - فاصله زیادی دارد.

رویداد

بازنگری در قیمت اینترنت موبایل

• **مهر:** معاون سازمان تنظیم مقررات ارتباطات از بازنگری بر نرخ استفاده از خدمات اینترنت و مکالمه موبایل خبر داد. صادق عباسی‌شاهکوه با اعلام این خبر گفت: «همان‌طور که در بخش تعرفه اینترنت ثابت، بازنگری صورت گرفته است، در حوزه موبایل نیز به دنبال بازنگری و تغییر تعرفه‌ها هستیم». او ادامه داد: «سال گذشته نرخ اینترنت موبایل با کاهش چشمگیری روبه‌رو بوده است. به همین دلیل، در بررسی تعرفه‌های موبایل، قصد داریم مدل تعرفه‌گذاری را به سمت بسته‌های ترکیبی صوت و دیتا ببریم. به این معنی که اپراتورها بسته‌هایی تعریف کنند که قیمت مکالمه و اینترنت به صورت ترکیبی برای مشترکان با صرفه اقتصادی همراه باشد». او افزود: «در این مدل تعرفه‌گذاری، قصد حذف مدل حجمی اینترنت موبایل را نداریم و بیشترین تمرکز بر این است که با تعریف بسته‌های ترکیبی، قیمت مکالمات موبایل کاهش یابد». او بیان کرد: «این موضوع در حال بررسی است و پیش‌بینی می‌کنیم در نیمه دوم سال، برای ارائه به کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات به جمع‌بندی برسیم».

ورود قریب‌الوقوع اپراتورهای جدید پستی

• **شرق:** مدیرعامل شرکت ملی پست از ورود قریب‌الوقوع اپراتورهای جدید پستی و تغییر رویکرد شرکت ملی پست از خدمات سنتی به الکترونیکی خبر داد. حسین مهری در نشست خبری بیان کرد: «ما در پست شاهد رشد هفت‌درصدی خدمات، از ۱۹۱ میلیون محموله ارسالی در سال گذشته بودیم که بیشترین این رشد مربوط به محموله‌های امانتی و بسته‌ای بوده است». او ادامه داد: «فعالان پستی در بخش خصوصی در یک سال یا باید با یکی از اپراتورهای جدید پستی کار کنند یا از شرکت پست مجوز بگیرند که چون تا این لحظه هنوز اپراتورهای جدید پستی کاملا وارد نشدند، فعلا در این‌باره اعمال مقررات نمی‌شود، اما درنهایت، فعالان بخش خصوصی حتما باید یا زیر چتر یکی از اپراتورهای دارای مجوز باشند یا اجازه فعالیت نخواهند داشت». او همچنین از نهایی‌شدن موضوع پهباد پستی برای جابه‌جایی کالا خبر داد و گفت: «تفاهم‌نامه پژوهشگاه فضایی با شرکت ملی پست دارای پنج بند است که یکی از آنها ساخت پهباد پستی است و هم‌اکنون پهباد پستی به دست پژوهشگاه فضایی ساخته شده که تا سقف پنج کیلوگرم امکان جابه‌جایی کالا را دارد. البته به دلیل محدودیت‌های ویژه تهران، هنوز نتوانسته‌ایم مجوز پرواز این پهباد در تهران را اخذ کنیم، از این رو، برنامه پرواز این پهباد بین کیش و بندرعباس در حال پیگیری است».

شناسایی ۴ هزار بدافزار ضبط مخفیانه مکالمات

• **مهر:** محققان از شناسایی بیش از چهار هزار برنامه آلوده اندرویدی خبر داده‌اند که به طور مخفیانه صدای کاربران را ضبط کرده و اطلاعات گوشی‌ها را سرقت می‌کند. براساس گزارش آرس‌تکنیکا، تمامی این برنامه‌ها را یک فرد خاص طراحی کرده و از فوریه گذشته در اینترنت پخش شده است. نکته نگران‌کننده این است که سه برنامه از این مجموعه برنامه‌ها در فروشگاه رسمی گوگل پلی شرکت گوگل عرضه شده است. بررسی‌های مؤسسه امنیتی Lookout نشان می‌دهد یکی از این سه برنامه که Soniac نام دارد، قبل از حذف از فروشگاه گوگل پلی بین هزار تا پنج هزار بار بارگذاری شده است. این برنامه پیام‌رسان نسخه‌ای دستکاری‌شده از برنامه تلگرام بوده است. -So niac قادر به ضبط صدای افراد در حین گفت‌وگو با گوشی، عکس‌برداری مخفیانه، برقراری تماس‌های تلفنی ناخواسته، ارسال پیام، دسترسی به سابقه استفاده از گوشی و فهرست تماس‌های آن و حتی اطلاعات مربوط به نقاط دسترسی به شبکه‌های وای‌فای است. دو بدافزار اندرویدی دیگر که در گوگل پلی در دسترس بوده‌اند Hulk Messenger و Troy Chatنام دارند و هم‌اکنون از آن حذف شده‌اند. اما بقیه این چهار هزار بدافزار به شیوه‌های دیگر و از جمله از طریق ارسال لینک بارگذاری با ایمیل قابل دسترسی هستند. SonicSpy شباهت‌های زیادی با بدافزار دیگری به نام SpyNote دارد و بررسی حساب‌های طراح این بدافزارها نشان می‌دهد که این فرد ساکن کشور عراق است.

پرداخت ۱۳۰ هزار دلار برای کشف آسیب‌های سایبری

• **فارس:** نیروهای هوایی ارتش آمریکا با اجرای یک برنامه تشویقی موفق به شناسایی آسیب‌پذیری‌های خطرناکی در سیستم‌های رایانه‌ای خود شده و برای حل این مشکلات ۱۳۰ هزار دلار پرداخته‌اند. براساس گزارش اینکوایرر، برخی از این حفره‌های امنیتی می‌توانستند بر عملکرد سیستم‌های پروازی ارتش آمریکا تأثیر منفی بگذارند. بقیه آنها نیز مربوط به سیستم‌های تسلیحاتی گران‌قیمت آن بوده است. سومین بار است که رقابت هکری مذکور به منظور شناسایی آسیب‌پذیری سیستم‌های رایانه‌ای نیروهای هوایی ارتش‌های مذکور اجرا می‌شود.

دریچه

جنگ‌های سایبری پیچیده‌تر از دیروز

• رخدادهای چند ماه گذشته در امارات و منطقه خلیج‌فارس و اتفاقاتی که در اثر هک یک خبرگزاری دولتی در این کشور عربی به وقوع پیوست، حوادثی غیرمنتظره را رقم زد و همین مسئله سبب شد تا تنها صحبت‌های منتسب به یک مقام مسئول اماراتی، بحرانی را در منطقه خاورمیانه به وجود بیاورد که حاصل آن، میلیاردها دلار خسارت اقتصادی بود. به گزارش سایبربان، مقامات غربی با نادیده‌گرفتن فعالیت‌های مخرب خود در فضای مجازی و دنیای شبکه‌های اجتماعی، مدعی هستند در سال‌های گذشته، برخی کشورها نظیر روسیه یا ایران، از ایجاد اخبار جعلی و مبهم در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های خبری، برای برانگیختن اعتراضات، تأثیرگذاری بر انتخابات و سلب اعتماد عمومی سوءاستفاده می‌کنند. بر این اساس و با در نظر گرفتن برخی اصول پذیرفته‌شده در فضای سایبری، کشورهای بزرگی نظیر چین یا کشورهای کوچکی نظیر بحرین، ممکن است ازاین‌دست حملات از طریق بستر شبکه‌های اجتماعی، برای رسیدن به اهداف خود بهره‌برداری کنند. این رخدادها ممکن است درنهایت منجر به بروز جنگ‌های حقیقی در دنیای فیزیکی شود. در این میان، برخی کشورها نیز اقدام به بهره‌برداری از فضای غبارآلود موجود کرده و بیشترین استفاده را از وضعیت پیش‌آمده داشتند. همین موضوع انگشت اتهامات را به سمت همسایه قطر، یعنی امارات نشانه برد. امارات در موضوع قطر، یکی از مؤثرترین طرف‌ها بود و به تبعیت از عربستان، تلاش‌های گسترده‌ای را برای تحت فشار قراردادن قطر به کاربست. به اعتقاد مقامات قطری، موضوع حمله سایبری به وب‌سایت شبکه الجزیره، کار اماراتی‌ها بوده و این کشور، از این طریق، به اهداف مهم منطقه‌ای خود دست یافته است.

البته، بحران قطر تنها رویدادی نیست که در اثر یک حمله سایبری و انتشار برخی اخبار، در عالم سیاست به وجود آمده و حوادث متعددی در ماه‌های اخیر از این طریق، روابط بین کشورها را به چالش کشیده است. باید به این موضوع نیز اشاره کرد که اقدامات متقابل صورت‌گرفته در برابر این‌گونه حملات از طرف برخی کشورها، تاکنون نتوانسته مؤثر واقع شود و جز افزایش هزینه‌ها برای کشورهای قربانی، نتیجه دیگری در برنداشت.